

In memoriam

Doris Baričević (1923.–2016.)

Mirjana Repanić-Braun

Poštovane dame i gospodo,

želim u ime Instituta za povijest umjetnosti izraziti poštovanje i zahvalnost dr. Doris Baričević za njezin velik doprinos hrvatskoj povijesti umjetnosti i, posebice, poznavanju baroknog kiparstva kontinentalne Hrvatske.

Imala sam čast poznavati je dugi niz godina i upoznati njezinu jedinstvenu osobnost tijekom zajedničkog rada u Arhivu za likovne umjetnosti HAZU, kontinuirane suradnje na znanstvenim projektima, kroz razgovore o baroku i o pokojnoj posve osobnoj temi.

Od 1967. i njezina prvoga znanstvenog članka o glavnom oltaru zagrebačke katedrale do nedavno objavljenog teksta o slovenskom kiparu Matiji Gallu u časopisu *Kaj*, napisala je Doris Baričević više od stotinu radova o protagonistima, nastanku i stilskom razvoju baroknog kiparstva sjeverne Hrvatske, zavrijedivši s razlogom reputaciju najvažnijeg istraživača toga iznimno zahtjevnog, raznorodnog i velikog korpusa. »Tu prostranu i slikovitu panoramu«, kako je sama napisala 2008. u predgovoru kapitalne sinteze baroknog kiparstva u sjevernoj Hrvatskoj, dala je u čitavoj njezinoj raznolikosti, naglasivši ishodišta u srednjoeuropskom kiparstvu, poglavito onom alpskih i subalpskih područja susjednih pokrajina, slovenske i austrijske Štajerske, Koruške i Tirola.

Metodološki se oslanjajući na visoko postavljene kriterije klasične škole povijesti umjetnosti – opsežna terenska i arhivska istraživanja, komparativnu analizu i interpretaciju – oblikovala je ili dopunila opuse brojnih kipara: Ackermana, Altenbacha, Kommersteinera, Riedla, Weinachta, Szeverina, Schokottigna, Strauba, Holzingera, da spomenem samo neke, te kiparskih radionica – franjevačke, pavlinske, Branjugove...

Osobito zanimanje iskazala je u svojim istraživanjima za pokrajinsko kiparstvo koje svojevrstom sinergijom regio-

nalnih varijanti srednjoeuropskog baroka i lokalne tradicije u djelima malih, uglavnom anonimnih autora, utjelovljuje umjetničko htijenje domaće sredine.

Važan rezultat znanstvenoistraživačkog rada Doris Baričević jest i iznimno vrijedna fotodokumentacija, sustavno stvarana od 60-ih godina 20. stoljeća, u kojoj svaka snimka, njezin autorski rad, nosi dragocjeno svjedočanstvo o izvornom izgledu brojnih baroknih kipova u drvu i kamenu, kao i oltarnih cjelina i propovjedaonica. Vjerujem da će, pohranjena u Arhivu Zagrebačke nadbiskupije, njezina dokumentacija i dalje biti nezaobilazna u procesu obnove hrvatske kiparske baštine 17. i 18. stoljeća.

Kako je istraživački rad bio značajan dio njezina života i osobnosti, započela sam ovaj kratki govor, vjerujem, onako kako bi Doris to i sama poželjela, spomenuvši, nažalost, u pomanjkanju vremena samo dio njezine bogate radne biografije.

Daleko od toga da na svojem dugom i sadržajnom zemaljskom putu nije njegovala prijateljstva i kolegijalne odnose, da nije znala uživati u ležernim trenucima. Naprotiv, važan dio Dorisina života bila su njezina prijateljstva, osobito ono s Anđelom Horvat koje je i dalo poticaj njezinoj znanstvenoj karijeri, a bili su joj dragocjeni i trenuci ljetnih opuštanja na omiljenoj terasi uvijek iste sobe hotela Excelsior u Dubrovniku, gdje je proslavila i svoj 90. rođendan.

Radovala se susretima s mladim kolegama zainteresiranim za barokno kiparstvo sjeverne Hrvatske. Podijelila je s njima svoje znanje i nesebično im davala na uvid svoju dokumentaciju, znatiželjno iščekujući njihove objavljene radove. Sve do posljednjih dana života zainteresirano je iščekivala i otvorenje izložbe Johannes Kommersteinera, razmjenjujući svoja razmišljanja s autoricom Nelom Tarbuk, s kojom je također vezuju godine i godine suradnje i prijateljstva.

Naposljedku, mislim da mogu reći da bi Doris bila zadovoljna načinom na koji je napustila ovaj svijet – u visokim godinama i dostojanstveno do kraja te da, doista, a tu mogu

citirati Predraga Cvitanovića: »...nema mjesta suzama – bila je duhovita do samoga kraja, i tako želi da je se sjećamo«.

U Zagrebu 5. travnja 2016.*

* Biografija koju je autorica teksta Nela Tarbuk nasloвила *Skica za portret Doris Baričević ili život posvećen skulpturi*, kao i bibliografija do tada tiskanih radova, objavljene su u časopisu *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* sv. 28 (2004.).